

21; 154.19).

Prat de Carme, partida del terme de Baiasca (xxxvii, 53.24).

Carmo Carnisero, a 2785 m. alt. entre la vall de Piedrafita i la de Pondiellos, a 25 k. ONO. de la Vall d'Ordesa.

«El Garmo del Gallinero o pequeño prado donde pastan las cabras» (Rivera Gallo, *Guía de Ordesa*, p. 39).

ETIM. Del grec *χάσμα* 'abisme, avenc' (*DECH* I, 10 15b22-33; *On. Cat.* I, 83). Cal recordar que el poble de Carme és ben conegut pel gran avenc que porta el seu nom. Hi ha també altres coves o avencs en el seu terme municipal: el Balç de les Roquetes i la Cova del Temple, aquesta situada en el lloc dit les Esplugues.¹⁵ El nexa *zm* ha donat *im* en uns d'aquests noms i *rm* en els altres (exs. en els arts. *esma* i *raïma* del *DECat*). J. F. C.

CARMENÇÓ o QUERMANÇÓ

1) Castell avui desconegut del terme d'Artesa de Segre (Noguera).

DOC. ANT.: «castrum quod dicitur *Cber Man-25 chonus*» a. 1086.

2) Antic castell del terme de Vilajuïga (Alt Empordà).¹

PRON. MOD.: *kərmənsó*, oït per JCor. a Vilajuïga l'any 1912.

DOC. ANT. «Tenian-se encara en Empurdà, primerament lo castell de Roquabertí, e Requecens, e *Carmanson*» Desclot, *Crònica* (*NCL* v, 36.2, cap. 153); «Omnes de Carmenson» a. 1279 (*Cart. Roca-rossa*, 52.6).

ETIM. Del català quer (< del pre-romà *CARIU 'roca, penyal') seguit del NP germànic MANZO, -ON (Förstemann 1093) (cf. *DECat* VI, 928b22-39). J. F. C.

¹ Pere Coromines en *Les Gràcies de l'Empordà* (O. C., p. 935) reporta la llegenda viva d'aquest⁴⁰ famós castell: «que si jo hagués sabut que el pa amb nous era tan bo / encara fóra comtessa del castell de *Quermançó*», comlanta de la vella arruïnada.

CARMENIU

Llogaret de la vall de Castellbò, a l'Urgellet a 830 alt., a l'entrada dels grans boscos, 1k5 més amunt de la vila de Castellbò, pujant cap la collada de St. Joan⁵⁰ de l'Erm, per la qual es passa al Pallars.

PRON. MOD.: *karməniu*, anotat a Castellbò, 1930; Pere Pujol; Z. Rocafort, *GGC*, Lda.

MENCIONS ANT. 839, *Kasamuniz*, Acte C. Seu d'Urgell, i *Casamuniz* en la còpia del S. XII (ed. Pere⁵⁵ Pujol, núm. 43); 1186: «dimito --- feum q. habeo in Monte Ferrario, post mortem Guillelmi *Chastilani* ad R. de *Charamenil* --- in honore de Aravel ---¹ Sig. R. de *Caramenil*» (*Cart.* de Tavèrnoles, 186-7 i 9); en un doc. de 1189 el mateix signa *Ramon de Caramenic*⁶⁰

[amb una *c* confosa amb *t*, però que hem d'interpretar com *-ç*], *Cart.* id. (187.7), és a dir l'antecessor de la *-y* catalana, que és ja la forma en què trobem el nom en *Spill* de Castellbò, a. 1518: «la Carlania de *Carmeniu*» f° 7v°, --- *Carmaniu* f° 11r°. Hi hagué, doncs, un castell, del qual era castellà o *carlà* aquell Guillem del doc. de 1186.

ETIM. Meyer-Lübke, no disposant més que de la menció de 839 ja endevinava que hi havia aquí un compost amb *casa*, d'un NP en genitiu (*BDC* XI, 1923, 16). Seria un NP en *-ic'* o *-ik*, que davant la *-i* del genitiu s'hauria vocalitzat en *-y* segons la nostra fonètica. Hi havia, però, dos entrebancs fonètics: no s'explicaria la desaparició de la *-a-* interna, ni el canvi de *-u-* en *-e-*; altrament hauriem pogut pensar en un NP germànic, que quasi està documentat, car Först. registra un *Munigo*, evolució de *Munik, en declinació feble. Però aquesta *u* de l'A. SdUrg. no es retroba en les mencions posteriors, totes amb *-e-*, i per tant es comprèn que *Kasamuniz* deu ser un levíssim error de lectura per *Kasaminiz degut al seguit de lletres formades amb pals: el copista va escriure vuit pals (*muni*) en lloc dels set correctes de *Kasaminiz*.

Llavors totes les formes s'expliquen i tota l'evolució fonètica queda clara. Un grup de *s* + consonant sonora, en cat. se sol canviar en *r* (*CHASMA* > *Carme*, *esme* > *erme*, *trasga* > *t(r)arga*, *Cas(t)les* > *Carles* etc.); i és clar que la segona *a* del *Carameniç* de 1189, que no persistí, és una anaptixi passatgera deguda a³⁰ l'oscil·lació *caragol/cargol*, *marmanya/Maremanya*, *farmall/faramalla*, *carbassa/carabassa*; tampoc la *-l* de 1186 fou més que un brot esporàdic del canvi *raiu* > *raïl*, que aquí no va consolidar-se.

Quant al NP, sí que ho era, però romà. I aquí fins³⁵ podem assenyalar l'epònim, amb gran probabilitat. *Lucius MINICIUS Natalis*, fou el nom d'un general romà, però fill de *Barcino* (que hi residia, segons una inscripció trobada ací, amb data 107 d. C., i vivia encara després de 117 (notes biogràfiques del P. Fidel Fita, *Rev. Històrica*, Bna. III, maig 1876, p. 132, CCandi, *Mis. Hi. Cat.* I, 186-7). Es tracta d'un membre de la fecunda família antroponímica llatina de *Minius*: *Minucius*, *Minasius*, *Minatius*; tots ells registrats per Schulze; i el nostre, en les pp., p. 361,⁴⁵ 87, 110).

El poderós militar laietano-romà es devia haver fet un xalet per passar l'estiu a la fresca en aquest indret a bella altura, i arran de les famoses bosquíries, que un dia enamorarien Mn. Cinto; és sabut que en llatí *CASA* no significa 'casa' sinó 'cabana' o masieta de plaer. El genitiu de *MINICIUS* era *MINÍCI*, amb *-ii* contret en *-i* (*Valéri* de < *Valérii*, de *Valerius*, *homo mancipi* > *macip* de *MANCIPIUM* etc., veg *DECat* III, 119). La segona *i* de *MINICIUS* devia ser breu, i la primera llarga (una inscr. la marca amb *i longa*, Schulze, 361), però davant la *-i* final la *-i* breu interna restava *i* per metafonia, mentre que *MĪ -i-* es tornava *e* segons la normal dissim. (*VĪCINUS* > *vei* etc.). En fi, així podem explicar la síncope de la vocal entre *-s-* i *-m-*, que ens inspirava desconfiança: l'ètimon precís fou *CASAE MI-*